

g) ALTRES ASSUMPTE**Conselleria de Cultura, Educació i Esport**

DECRET 83/2004, de 21 de maig, del Consell de la Generalitat, pel qual es declara Bé d'Interès Cultural el Conjunt Històric de Culla. [2004/X5346]

L'article 31.5 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, aprovat per la Llei Orgànica 5/1982, d'1 de juliol, estableix la competència exclusiva de la Generalitat en matèria de patrimoni històric, artístic, monumental, arquitectònic arqueològic i científic. Així mateix, l'article 26.2 de Llei 4/1998, d'11 de juny, de la Generalitat, del Patrimoni Cultural Valencià, disposa que la declaració d'un Bé d'Interès Cultural es farà mitjançant decret del Consell de la Generalitat, a proposta de la Conselleria de Cultura, Educació i Esport. Tot això sense perjudi de les competències que l'article 6 de la Llei 16/1985, de 25 de juny, del Patrimoni Històric Espanyol, reserva a l'administració General de l'Estat.

Mitjançant Resolució de 6 de juliol de 1983, la Direcció General de Belles Arts i Arxius, del Ministeri de Cultura, va acordar incoar expedient per a la declaració de Bé d'Interès Cultural del Conjunt Històric de Culla.

L'expedient en qüestió va ser remès per a la seua tramitació a la Generalitat segons el que disposa el Reial Decret 3066/1983, de 13 d'octubre, sobre traspàs de funcions i servicis de l'Estat a la Generalitat en matèria de cultura i, en concret, a la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, d'acord amb allò que s'ha preceptuat en el Decret 171/1983, de 29 de desembre, de la Presidència de la Generalitat.

Mitjançant Resolució de 15 d'octubre de 2003, de la Direcció General de Política Lingüística i Patrimoni Cultural Valencià, de la Conselleria de Cultura, Educació i Esport, es va acordar continuar l'expedient incoat d'acord amb les disposicions vigents i obrir un període d'informació pública. La dita resolució, amb els seus annexos, a més, va ser exposada en el tauler d'anuncis de l'Ajuntament de Culla, al qual es va concedir tràmit d'audiència, sense que s'aportaren al·legacions a l'expedient.

En compliment del que disposa l'article 27 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, de la Generalitat, del Patrimoni Cultural Valencià, han emés un informe favorable a la declaració la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Carles i el Consell Valencià de Cultura.

En virtut del que s'exposa i d'acord amb el que estableix la normativa mencionada, a proposta del conseller de Cultura, Educació i Esport i amb la deliberació prèvia del Consell de la Generalitat, en la reunió del dia 21 de maig de 2004,

DECRETE*Article 1*

Declarar Bé d'Interès Cultural el Conjunt Històric de Culla.

Article 2

L'àrea afectada per la declaració de Bé d'Interès Cultural del Conjunt Històric de Culla queda definida en els annexos que s'adjunten i que formen part del present decret. La documentació complementària consta en l'expedient de la seua raó.

DISPOSICIONS ADDICIONALS*Primera*

Inscriure el Conjunt Històric de Culla, de conformitat amb el que disposa l'article 29.1 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, de la Generalitat, del Patrimoni Cultural Valencià, en la secció 1a de l'Inventari General del Patrimoni Cultural Valencià.

g) OTROS ASUNTOS**Conselleria de Cultura, Educación y Deporte**

DECRETO 83/2004, de 21 de mayo, del Consell de la Generalitat, por el que se declara Bien de Interés Cultural el Conjunto Histórico de Culla. [2004/X5346]

El artículo 31.5 del Estatuto de Autonomía de la Comunidad Valenciana, aprobado por la Ley Orgánica 5/1982, de 1 de julio, establece la competencia exclusiva de la Generalitat en materia de patrimonio histórico, artístico, monumental, arquitectónico, arqueológico y científico. Asimismo, el artículo 26.2 de Ley 4/1998, de 11 de junio, de la Generalitat, del Patrimonio Cultural Valenciano, dispone que la declaración de un Bien de Interés Cultural se hará mediante Decreto del Consell de la Generalitat, a propuesta de la Conselleria de Cultura, Educación y Deporte. Todo ello sin perjuicio de las competencias que el artículo 6 de la Ley 16/1985, de 25 de junio, del Patrimonio Histórico Español, reserva a la administración General del Estado.

Mediante Resolución de 6 de julio de 1983, la Dirección General de Bellas Artes y Archivos, del Ministerio de Cultura, acordó tener por incoado expediente para la declaración de Bien de Interés Cultural del Conjunto Histórico de Culla.

El expediente en cuestión fue remitido para su tramitación a la Generalitat según lo dispuesto en el Real Decreto 3066/1983, de 13 de octubre, sobre traspaso de funciones y servicios del Estado a la Generalitat en materia de cultura y, en concreto, a la Conselleria de Cultura, Educación y Ciencia, con arreglo a lo preceptuado en el Decreto 171/1983, de 29 de diciembre, de la Presidencia de la Generalitat.

Mediante Resolución de 15 de octubre de 2003, de la Dirección General de Política Lingüística y Patrimonio Cultural Valenciano, de la Conselleria de Cultura, Educación y Deporte, se acordó continuar el expediente incoado de acuerdo con las disposiciones vigentes y abrir un periodo de información pública. Dicha Resolución, con sus anexos, además, fue expuesta en el tablón de anuncios del Ayuntamiento de Culla, al que se concedió trámite de audiencia, sin que se aportaran alegaciones al expediente.

En cumplimiento de lo dispuesto en el artículo 27 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, de la Generalitat, del Patrimonio Cultural Valenciano, han emitido informe favorable a la declaración la Real Academia de Bellas Artes de San Carlos y el Consell Valencià de Cultura.

En virtud de lo expuesto y de acuerdo con lo establecido en la normativa referenciada, a propuesta del conseller de Cultura, Educación y Deporte y previa deliberación del Consell de la Generalitat, en la reunión del día 21 de mayo de 2004,

DECRETO*Artículo 1*

Declarar Bien de Interés Cultural el Conjunto Histórico de Culla.

Artículo 2

El área afectada por la declaración de Bien de Interés Cultural del Conjunto Histórico de Culla queda definida en los anexos que se adjuntan y que forman parte del presente Decreto. La documentación complementaria obra en el expediente de su razón.

DISPOSICIONES ADICIONALES*Primera*

Inscribir el Conjunto Histórico de Culla, de conformidad con lo dispuesto en el artículo 29.1 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, de la Generalitat, del Patrimonio Cultural Valenciano, en la Sección 1ª del Inventario General del Patrimonio Cultural Valenciano.

Segona

En virtut del que estableix l'article 28.2.e) de la Llei de Patrimoni Cultural Valencià, els Béns de Rellevància Local mencionats en l'annex III del present decret hauran de ser inscrits en la secció 2a de l'Inventari General del Patrimoni Cultural Valencià.

DISPOSICIÓ FINAL

El present decret es publicarà en el *Boletín Oficial del Estado* i entrarà en vigor l'endemà de la seua publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*.

València, 21 de maig de 2004

El president de la Generalitat,
FRANCISCO CAMPS ORTIZ

El conseller de Cultura, Educació i Esport,
ESTEBAN GONZÁLEZ PONS

ANNEX I

DADES SOBRE EL BÉ OBJECTE DE LA DECLARACIÓ

1. Denominació:
Conjunt Històric de Culla.
2. Localització:
 - a) Comunitat Autònoma: Comunitat Valenciana.
 - b) Província: Castelló.
 - c) Municipi: Culla.
3. Delimitació:
 - Justificació de la delimitació

El criteri per a delimitar el conjunt històric de Culla ha sigut la inclusió del recinte murallat, així com de les parcel·les edificables i espais públics d'interès que limiten amb aquell, de manera que tots estos conformen el nucli històric de la vila. També s'inclou l'entorn del castell, d'elevat valor ambiental i paisatgístic, de manera que pugua garantir-se la seua protecció.

- Definició literal de la delimitació:
Origen: Situat a la plaça de Joan Barceló, punt A.
Sentit: Horari.

Línia delimitadora: Des de l'origen, punt A, ascendeix des de la plaça de Joan Barceló fins a la plaça Portanova, per l'eix del carrer del Sol, i continua pel mateix eix fins a vorejar el castell, incloent-hi la parcel·la cadastral núm. 54, l'illa núm. 07935 i la parcel·la núm. 52. Continua per una línia exterior de les parts de darrere del carrer Sant Joaquin a 25 metres del mencionat carrer. Continua en esta direcció fins a la seua intersecció amb una línia virtual situada a 30 m., en paral·lel del límit del carrer de la Font amb el límit de la sendera Reial. Prossegueix per l'eix del carrer de la Font, fins a la prolongació de la mitgera nord de la parcel·la núm. 04 de l'illa cadastral núm. 09939. Prossegueix pel límit nord de la núm. 03 i travessa els números 02 i 01 fins a la parcel·la núm. 31, incorporant-la, fins al carrer Fontanelles. En este punt trenca en angle recte fins al carrer del Doctor Agut, prossegueix per l'eix d'este carrer fins a girar per a arribar al punt d'origen a la plaça de Joan Barceló.

4. Descripció:
(Basada en obres de Sánchez Gozalbo, Forcada Martí i en el Catàleg Arquitectònic del Maestrat, ressenyades en la bibliografia)

- Evolució històrica

Els dominis del castell de Culla comprenien una bona part del nord de la província de Castelló. Contenien els següents pobles o fortalises: Culla, capital de districte; Atzeneta del Maestrat, Benafigos, Benasal, Boy, Corbó, Castellar, Molinell, la Torre d'en Besora, Vilar de Canes, Vilafranca i Vistabella.

Este castell, i les seues pertinences, va ser donat jure hereditari a l'Orde del Tremp pel rei Pere el Catòlic, a Lleida, el 22 de maig de 1213.

Segunda

En virtud de lo establecido en el artículo 28.2.e) de la Ley del Patrimonio Cultural Valenciano, los Bienes de Relevancia Local mencionados en el anexo III del presente Decreto deberán ser inscritos en la Sección 2ª del Inventario General del Patrimonio Cultural Valenciano.

DISPOSICIÓN FINAL

El presente decreto se publicará en el *Boletín Oficial del Estado* y entrará en vigor el día siguiente al de su publicación en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*.

Valencia, 21 de mayo de 2004

El presidente de la Generalitat,
FRANCISCO CAMPS ORTIZ

El conseller de Cultura, Educación y Deporte,
ESTEBAN GONZÁLEZ PONS

ANEXO I

DATOS SOBRE EL BIEN OBJETO DE LA DECLARACIÓN

1. Denominación:
Conjunto Histórico de Culla.
2. Localización:
 - a) Comunidad Autónoma: Comunidad Valenciana.
 - b) Provincia: Castellón.
 - c) Municipio: Culla.
3. Delimitación:
 - Justificación de la delimitación

El criterio para delimitar el conjunto histórico de Culla ha sido la inclusión del recinto amurallado, así como de las parcelas edificables y espacios públicos de interés que limitan con aquél, conformando todos ellos el casco histórico de la villa. También se incluye el entorno del castillo, de alto valor ambiental y paisajístico de manera que pueda garantizarse su protección.

- Definición literal de la delimitación:
Origen: Situado en la plaza de Juan Barceló, punto A.
Sentido: Horario.

Línea delimitadora: Desde el origen punto A asciende desde la plaza de Juan Barceló hasta la plaza Portanova, por el eje de la calle del Sol, y continua por el mismo eje hasta bordear el castillo incluyendo la parcela catastral nº 54, la manzana nº 07935 y la parcela nº 52. Continúa por una línea exterior de las traseras de la calle San Joaquín a 25 metros de dicha calle. Continúa en esta dirección hasta su intersección con una línea virtual situada a 30 m., en paralelo del linde de la calle de La Fuente con el linde de la Vereda Real. Prosigue por el eje de la calle La Fuente, hasta la prolongación de la medianera norte de la parcela nº 04 de la manzana catastral nº 09939. Prosigue por el linde norte de la nº 03 y atraviesa los números 02 y 01 hasta la parcela nº 31, incorporándola, hasta la calle Fontanelles. En este punto quiebra en ángulo recto hasta la calle Doctor Agut, prosigue por el eje de esta calle hasta girar para alcanzar el punto de origen en la plaza de Juan Barceló.

4. Descripción:
(Basada en las obras de Sánchez Gozalbo, Forcada Martí y en el Catálogo Arquitectónico del Maestrato, reseñadas en la bibliografía)

- Evolución histórica

Los dominios del castillo de Culla comprendían una buena parte del norte de la provincia de Castellón. Contenía los siguientes pueblos o fortalezas: Culla, capital de distrito; Adzaneta, Benafigos, Benasal, Boy, Corbó, Castellar, Molinell, Torre En Besora, Villar de Canes, Vilafranca del Cid y Vistabella.

Este castillo, y sus pertenencias, fue donado jure hereditario a la Orden del Temple por el Rey Don Pedro el Católico, estando en Lérida a 22 de mayo de 1213.

Era dels castells forts i estimats, com es pot deduir del tractat concertat entre Zeit i el rei Jaume a Calataiud el 20 d'abril de 1229; el primer va donar sis castells segons el que s'hi havia estipulat, que són: Peñíscola, Morella, Cuillar, Alpuente, Jérica i Segorbe. No hi ha rastre en la crònica reial per a conjeturar el temps en què es va entregar al rei o va ser conquistat, encara que se suposa que va ser durant l'any 1234.

Després de l'acord sobre el senyoriu de Morella, fet a Montalbán l'11 de maig de 1235, entre el seu conquistador, Blasco de Alagón i el rei Jaume, este li dóna jure hereditari els importants castells i pertinences de Culla i les Coves de Vinromà.

A la mort de Blasco de Alagón, que havia ocorregut probablement a les mans de mainaders reials, perquè es trobava en pugna amb el monarca, el castell de Culla passa a la seua filla Constanza i als seus néts Artal i Blasco. Després passa a pertànyer als descendents de Blasco de Alagón, i l'Orde del Tremp el compra a Guillem d'Anglesola el 27 de març de 1303, per la suma de 500.000 sous.

Extingit el Tremp, passa a Montesa en 1319, i Jaume II ordena als jurats de Culla l'1 de març de 1320 que complisquen el mandat reial i nomenen procuradors per a prestar jurament de fidelitat i homenatge al mestre de l'acabada de crear Orde de Montesa.

Sis inventaris de la Comanda de Culla pertanyents al període 1583-1743, que descriuen el castell, informen sobre la progressiva degradació de la fortalesa per espai de dos segles. Durant la primera contesa carlina va tindre lloc una rehabilitació parcial del castell, amb la finalitat de ser utilitzat com a fort militar, hospital i presó. Segons mossén Salvador Roig "el castell va ser renovat en 1839 pels facciosos", i segons el mateix autor "en 1842 va ser arrasat per les tropes liberals". La destrucció va ser tenaç i per les empremtes es coneix que va ser dinamitada.

– Descripció arquitectònica

Sobre un antic poblat ibèric abandonat, en la part alta d'un xicotet i elevat turó, els musulmans van construir el castell de Culla. En la falda van alçar un recinte murallat per a protegir la població. Del recinte es conserven els llenços, tres portals d'accés i restes d'un quart.

Els carrers segueixen les corbes de nivell i irregularitats del terreny que conflueixen a la plaça de l'Església.

Les cases són de maçoneria i lluïment lleuger. Abunden les portades d'arc de mig punt adovellades, els ràfecs correguts i el perfil de vora de teula ceràmica. Les edificacions del segle XIX són ja de dos pisos amb balcons i terrats.

Edificis d'interès són: l'església del Salvador, l'antic hospital, l'abadia i l'antiga presó.

ANNEX II

BÉNS D'INTERÉS CULTURAL COMPRESOS EN EL CONJUNT HISTÒRIC, DELIMITACIÓ DELS SEUS ENTORNS DE PROTECCIÓ

– Castell i recinte murallat (núm. d'inscripció R-I-51-0010119 en el Registre de Béns d'Interés Cultural del Ministeri de Cultura).

Es tracta d'un castell de tipologia muntanyesa amb planta irregular dispersa, de dimensions mitjanes. S'hi poden diferenciar tres recintes no concèntrics. El recinte principal es caracteritza per una forma semicircular lleugerament bombada cap al sud i en una posició més baixa i escalonada; convergent a Tramuntana es troba el recinte secundari. El tercer recinte fa la funció d'albacar.

Sobre les restes de l'antiga porta de la torre barbacana es troben dos escuts amb les armes de Montesa i del frare Pere de Tous.

Als peus del castell, unes gruixudes muralles amb torres tanquen la Culla cristiana medieval. Esta fortificació es deu probablement al poblament de 1244 promogut per Guillem d'Anglesola i la seua esposa Constança.

– Entorn de protecció del castell i del recinte murallat

L'entorn de protecció del castell i del recinte murallat coincideix amb l'àmbit del conjunt històric.

Era de los castillos fuertes y estimados como se puede deducir del tratado concertado entre Zeit y Don Jaime en Calatayud el 20 de abril de 1229; se dan por el primero seis castillos en aras de lo estipulado que son: Peñíscola, Morella, Cuillar, Alpuente, Jérica y Segorbe. No hay rastro en la Crónica Real para conjeturar el tiempo en que se entregó al rey o fue conquistado, aunque se supone durante el año 1234.

Después del acuerdo sobre el señorío de Morella, hecho en Montalbán el 11 de mayo de 1235, entre su conquistador, Blasco de Alagón y Don Jaime, éste le dona jure hereditario los importantes castillos y pertenencias de Culla y Cuevas de Vinromá.

A la muerte de Don Blasco de Alagón, que había ocurrido probablemente a manos de mesnaderos reales, pues se encontraba en pugna con el monarca, el castillo de Culla pasa a su hija Constanza y a sus nietos Artal y Blasco. Después pasa a pertenecer a los descendientes de Don Blasco, y la Orden del Temple lo compra a Guillem de Anglesola el 27 de marzo de 1303, por la suma de 500.000 sueldos.

Extinguido el Temple pasa a Montesa en 1319, ordenando Jaime II a los jurados de Culla el 1 de marzo de 1320 que cumplan el mandato real y nombren procuradores para prestar juramento de fidelidad y homenaje al maestre de la recién creada Orden de Montesa.

Seis inventarios de la Encomienda de Culla pertenecientes al periodo 1583-1743, que describen el castillo, informan sobre la progresiva degradación de la fortaleza por espacio de dos siglos. Durante la primera contienda carlista tuvo lugar una rehabilitación parcial del mismo, con la finalidad de ser utilizado como fuerte militar, hospital y prisión. Según Mosén Salvador Roig "el castillo fue renovado en 1839 por los facciosos", y según el mismo autor "en 1842 fue arrasado por las tropas liberales". La destrucción fue tenaz y por las huellas se conoce que fue dinamitada.

– Descripción arquitectónica

Sobre un antiguo castro ibérico abandonado, en lo alto de un pequeño y elevado cerro, los musulmanes construyeron el castillo de Culla. En la falda levantaron un recinto amurallado para proteger la población. Del recinto se conservan los lienzos, tres portales de acceso y restos de un cuarto.

Las calles siguen las curvas de nivel e irregularidades del terreno, confluyendo en la plaza de la iglesia.

Las casas son de mampostería y revoque ligero. Abundan las portadas de arco de medio punto adovelladas, los aleros corridos y remates de teja cerámica. Las edificaciones del siglo XIX son ya de dos pisos con balcones y azoteas.

Edificios de interés son: la iglesia del Salvador, el antiguo Hospital, la abadía y la antigua cárcel.

ANEXO II

BIENES DE INTERÉS CULTURAL COMPRESOS EN EL CONJUNTO HISTÓRICO, DELIMITACIÓN DE SUS ENTORNOS DE PROTECCIÓN

– Castillo y recinto amurallado (nº de inscripción R-I-51-0010119 en el Registro de Bienes de Interés Cultural del Ministerio de Cultura).

Se trata de un castillo de tipologia montañesa con planta irregular dispersa, de medianas dimensiones. Se pueden diferenciar tres recintos no concéntricos en el mismo. El recinto principal se caracteriza por una forma semicircular ligeramente abombada hacia el sur y en una posición más baja y escalonada, convergente a Tramuntana se encuentra el recinto secundario. El tercer recinto hace la función de albacar.

Sobre los restos de la antigua puerta de la torre barbacana se encuentran dos escudos con las armas de Montesa y del frate Pedro de Tous.

A los pies del castillo unas gruesas murallas con torres cierran la Culla cristiana medieval. Esta fortificación se debe probablemente con el poblamiento de 1244 promovido por Guillem de Anglesola y su esposa Constança.

– Entorno de protección del castillo y del recinto amurallado

El entorno de protección del castillo y del recinto amurallado coincide con el ámbito del conjunto histórico.

ANNEX III

BÉNS DE RELLEVÀNCIA LOCAL

Relació de les edificacions més destacades del conjunt històric de Culla, considerades com a Béns de Rellevància Local, i que han de ser inscrits en la secció 2a de l'Inventari General del Patrimoni Cultural Valencià:

1. Església parroquial del Salvador. Construïda en carreus amb coberta a dos aigües de teula àrab. Té dos accessos: el principal, als peus de l'edifici, adovellat, amb finestra emmarcada amb pilastres i perfil de vora en frontó corb, del segle XVIII, d'aparell i de carreus; la secundària, del segle XVIII, en el costat de l'epístola, semicircular amb línia d'imposta de la qual partixen àmplies dovelles de carreus.

Als peus, una torre campanar de dos cossos separats per una cornisa; l'inferior de maçoneria, i el superior de carreus, foradat per quatre arcs de mig punt entre pilastres on s'alberguen les campanes; rematades en balustrada i capitells.

L'interior s'organitza entorn d'una sola nau dividida en tres trams amb capelles laterals i creuer. Suports de pilastres, arcs de mig punt i triomfal en la nau. Es cobrix tot l'edifici amb una volta de canó, excepte la sagristia, que és plana. El cor als peus, enlaire i amb barana balustrada, que és de fusta.

Està decorat amb capitells i cornisa correguda per tot el temple. En la zona del presbiteri es troben pintures de Falcó (1964) amb escenes de la vida de Crist i sants.

2. La presó, antic graner.
3. Antic hospital.

ANNEX IV

NORMATIVA DE PROTECCIÓ DEL CONJUNT HISTÒRIC I DELS SEUS MONUMENTS I ENTORNS DE PROTECCIÓ

Conjunt Històric

Article 1

Segons el que disposa l'article 35 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, de la Generalitat, del Patrimoni Cultural Valencià, qualsevol intervenció necessitarà, amb caràcter previ a la concessió de llicència o aprovació municipal, l'autorització de la Conselleria de Cultura, Educació i Esport; la dita autorització s'haurà d'ajustar als criteris establits en l'article 39 de l'esmentada llei i les determinacions d'esta normativa que, en la seua aplicació, es concreten per a este àmbit.

Article 2

L'article anterior regirà transitòriament fins a l'aprovació del preceptiu Pla Especial de Protecció o fins que siga convalidat, si és procedent, el planejament vigent a l'efecte de l'article 34.2 de la Llei del Patrimoni Cultural Valencià.

Article 3

El règim d'intervencions patrimonialment admissibles en els béns seleccionats en el present decret per al seu reconeixement com a Béns de Rellevància Local garantirà la protecció integral dels seus valors d'acord amb el que disposa l'article 50 de la Llei del Patrimoni Cultural Valencià, per als béns així reconeguts. Això, sense perjudi de l'obligació municipal d'adaptar el contingut del seu Catàleg de Béns i Espais Protegits a l'efecte d'incloure estos immobles amb l'expressada qualificació, fet que implicarà la plena aplicació d'allò que s'ha preceptuat en l'esmentat article.

Article 4

Totes les intervencions requeriran, per a la seua autorització patrimonial, la definició precisa del seu abast, amb la documentació tècnica que, per la seua especificitat, els corresponga, i amb la ubicació parcel·l·lària i el suport fotogràfic que permeta constatar la situació de partida i la seua transcendència patrimonial.

ANEXO III

BIENES DE RELEVANCIA LOCAL

Relación de las edificaciones más destacadas del conjunto histórico de Culla, consideradas como Bienes de Relevancia Local, y que deben ser inscritos en la Sección 2ª del Inventario General del Patrimonio Cultural Valenciano:

1. Iglesia parroquial del Salvador. Construïda en sillería con cubierta a dos aguas de teja árabe. Tiene dos accesos: el principal, a los pies del edificio, adintelado, con ventana emmarcada con pilastres y remate en frontón curvo, del siglo XVIII, de aparejo y sillería; la secundaria, del siglo XVIII, en el lado de la epístola, semicircular con línea de imposta de la que parten amplias dovelas de sillería.

A los pies una torre campanario de dos cuerpos separados por una cornisa; el inferior de mampostería, y el superior de sillería, perforado por cuatro arcos de medio punto entre pilastras donde se albergan las campanas; remates en balaustrada, y chapiteles.

El interior se organiza en torno a una sola nave dividida en tres tramos con capillas laterales y crucero. Soportes de pilastras, arcos de medio punto y triunfal en la nave. Se cubre todo el edificio con una bóveda de cañón, salvo la sacristía que es plana. El coro a los pies, en alto y con barandilla abalaustrada, es de madera.

Está decorado con capiteles y cornisa corrida por todo el templo. En la zona del prebiterio se encuentran pinturas de Falcó (1964) con escenas de la vida de Cristo y Santos.

2. La prisión, antiguo granero.
3. Antiguo hospital.

ANEXO IV

NORMATIVA DE PROTECCIÓN DEL CONJUNTO HISTÓRICO Y DE SUS MONUMENTOS Y ENTORNOS DE PROTECCIÓN

Conjunto histórico

Artículo 1

A tenor de lo dispuesto en el artículo 35 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, de la Generalitat, del Patrimonio Cultural Valenciano, cualquier intervención precisará, con carácter previo a la concesión de licencia o aprobación municipal, la autorización de la Conselleria de Cultura, Educación y Deporte; dicha autorización se ajustará a los criterios establecidos en el artículo 39 de la citada Ley y las determinaciones de esta normativa que, en aplicación de la misma, se concretan para este ámbito.

Artículo 2

El artículo anterior regirá transitóriamente hasta la aprobación del preceptivo Plan Especial de Protección o sea convalidado, si procede, el planeamiento vigente a los efectos del artículo 34.2 de la Ley del Patrimonio Cultural Valenciano.

Artículo 3

El régimen de intervenciones patrimonialmente admissibles en los bienes seleccionados en el presente Decreto para su reconocimiento como Bienes de Relevancia Local garantizará la protección integral de sus valores en consonancia con lo dispuesto en el artículo 50 de la Ley del Patrimonio Cultural Valenciano, para los bienes así reconocidos. Ello sin perjuicio de la obligación municipal de adaptar el contenido de su Catálogo de Bienes y Espacios Protegidos a los efectos de incluir estos inmuebles con la expresada calificación, hecho que implicará la plena aplicación de lo preceptuado en el citado artículo.

Artículo 4

Todas las intervenciones requerirán, para su autorización patrimonial, la definición precisa de su alcance, con la documentación técnica que por su especificidad les corresponda, y con la ubicación parcelaria y el apoyo fotogràfic que permita constatar la situación de partida y su trascendencia patrimonial.

Este últim aspecte serà avaluat pel tècnic municipal, del sospesat informe del qual l'Ajuntament podrà derivar la innecessarietat d'autorització prèvia en actuacions que se situen fora del present marc normatiu per falta de transcendència patrimonial, com seria el cas de les obres i instal·lacions dirigides a la correcta conservació, bon ús i habitabilitat interior dels immobles que no tinguen reconeixement individualitzat de Bé d'Interés Cultural o Bé de Rellevància Local, i que, per plantejament, tècnica i abast no suposen posar en perill els valors de l'edifici, en si mateix i/o en la seua contribució als valors generals de l'àmbit protegit.

En estos casos, l'Ajuntament comunicarà a la Conselleria de Cultura, Educació i Esport, en el termini de 10 dies, la concessió de llicència municipal, i adjuntarà com a mínim l'informe tècnic que es menciona en el paràgraf anterior, un pla d'ubicació i el suport fotogràfic que permeta constatar la situació de partida i la seua falta de transcendència patrimonial.

Article 5

Amb les úniques excepcions que la Llei del Patrimoni Cultural Valencià estableix, i que justificadament puguen ser invocades, i mentres que no es proveïa del planejament a què fa referència l'article 2 de la present normativa, les intervencions atendran els criteris següents:

1. Es mantindran les pautes de parcel·lació històrica del conjunt.

2. Les alineacions i altures seran les establides en el Projecte de Delimitació de Sòl Urbà de Culla, aprovat definitivament per la Comissió Territorial d'Urbanisme el 5 de juny de 1987.

3. L'ús característic dels edificis serà el residencial amb els usos compatibles acceptats pel referit Pla General.

4. Mentre no es procedisca a la catalogació individualitzada del patrimoni arquitectònic del conjunt, els edificis tradicionals mantindran les seues façanes originals. Les obres de restauració de façana, així com les de reforma interior que abasten el nivell de rehabilitació global de l'immoble, hauran de repristinar la morfologia exterior, conforme als seus valors arquitectònics específics i definició primigènia. En els immobles la morfologia dels quals resulte dissonant respecte de la característica de la zona, estes actuacions comportaran l'adequació de la façana i les cobertes a les condicions establides en la present normativa per a les edificacions de nova planta. Les intervencions en plantes baixes comportaran el respecte –i la recuperació si és el cas– de la part corresponent de la façana de l'immoble.

5. Les façanes de nova planta o de remodelació d'aquelles no tradicionals s'adequaran amb caràcter estètic i material a la tipologia i els acabats de la zona:

a) Els ràfecs de coberta, volats des del pla de l'alineació, seran de dimensions i perfils tradicionals.

b) Els buits seran de proporció vertical, disposició i dimensions característiques de la zona.

c) Les fusteries s'integraran segons cànons tradicionals, preferentment de fusta i descartant imitacions. Per a l'enfosquiment i la protecció es disposarà, preferentment, contrafinestres interiors, i s'admetran a l'exterior mallorquines o la sobreposició de les tradicionals persianetes enrotllables de fusta.

d) Pel que fa als acabats exteriors dels paraments, es prohibeixen tècniques materials no tradicionals o que suposen la imitació d'estos.

e) Els balcons seran de safata de grossor no superior a 15 cm., volada característica –en tot cas no superior a 50 cm. i barana de ferro, i es desenvoluparà en extensió –nombre i amplitud–, disposició i jerarquia compositives, segons les pautes pròpies de la zona. Queden proscrius els miradors.

6. Les cobertes seran inclinades, de teula àrab, amb pendent màxim del 35 per cent, a dos aigües i carener d'alçària màxima de 2,25 metres respecte de l'alçària de cornisa. Este requisit únicament podrà ser dispensat, amb caràcter excepcional, en aquells casos en què s'acredite l'existència d'una singular justificació historicocontextual.

Este último aspecto será evaluado por el técnico municipal, de cuyo sopesado informe el Ayuntamiento podrá derivar la innecesariiedad de autorización previa en actuaciones que se sitúen fuera del presente marco normativo por falta de transcendencia patrimonial, como sería el caso de las obras e instalaciones dirigidas a la correcta conservación, buen uso y habitabilidad interior de los inmuebles que no tengan reconocimiento individualizado de Bien de Interés Cultural o Bien de Relevancia Local, y que, por planteamiento, técnica y alcance no supongan poner en peligro los valores del edificio, en sí mismo y/o en su contribución a los valores generales del ámbito protegido.

En estos casos, el Ayuntamiento comunicará a la Conselleria de Cultura, Educación y Deporte, en el plazo de 10 días, la concesión de licencia municipal, adjuntando como mínimo el informe técnico que se menciona en el párrafo anterior, un plano de ubicación y el apoyo fotográfico que permita constatar la situación de partida y su falta de transcendencia patrimonial.

Artículo 5

Con las únicas salvedades que la Ley del Patrimonio Cultural Valenciano establece, y que justificadamente pudieran ser invocadas, y en tanto no se provea del planeamiento a que hace referencia el artículo 2 de la presente normativa, las intervenciones atenderán a los siguientes criterios:

1. Se mantendrán las pautas de parcelación histórica del conjunto.

2. Las alineaciones y alturas serán las establecidas en el Proyecto de Delimitación de Suelo Urbano de Culla, aprobado definitivamente por la Comisión Territorial de Urbanismo el 5 de junio de 1987.

3. El uso característico de los edificios será el residencial con los usos compatibles aceptados por el referido Plan General.

4. En tanto no se proceda a la catalogación individualizada del patrimonio arquitectónico del conjunto, los edificios tradicionales mantendrán sus fachadas originales. Las obras de restauración de fachada, así como las de reforma interior que alcancen el nivel de rehabilitación global del inmueble, deberán repristinar la morfología exterior, conforme a sus valores arquitectónicos específicos y definición primigenia. En los inmuebles cuya morfología resulte disonante respecto de la característica de la zona, estas actuaciones comportarán la adecuación de la fachada y cubiertas a las condiciones establecidas en la presente normativa para las edificaciones de nueva planta. Las intervenciones en plantas bajas comportarán el respeto –y recuperación en su caso– de la parte correspondiente de la fachada del inmueble.

5. Las fachadas de nueva planta o de remodelación de aquellas no tradicionales se adecuarán con carácter estético y material a la tipología y acabados de la zona:

a) Los aleros de cubierta, volados desde el plano de la alineación, serán de dimensiones y perfiles tradicionales.

b) Los huecos serán de proporción vertical, disposición y dimensiones características de la zona.

c) Las carpinterías se integrarán según cánones tradicionales, preferentemente de madera y descartando imitaciones. Para el oscurecimiento y protección se dispondrá, preferentemente, contraventanas interiores, admitiéndose en el exterior mallorquinas o la sobreposición de las tradicionales persianillas enrollables de madera.

d) En cuanto los acabados exteriores de los paramentos, se prohíben técnicas materiales no tradicionales o que supongan la imitación de éstos.

e) Los balcones serán de bandeja de grosor no superior a 15 cm., vuelo característico –en todo caso no superior a 50 cm. y barandilla de hierro, desarrollándose en extensión –número y amplitud–, disposición y jerarquía compositivas, según las pautas propias de la zona. Quedan proscrius los miradores.

6. Las cubiertas serán inclinadas, de teja árabe, con pendiente máxima del 35%, a dos aguas y cumbrera de altura máxima de 2,25 m. respecto de la altura de cornisa. Este requisito únicamente podrá ser dispensado, con carácter excepcional, en aquellos casos en los que se acredite la existencia de una singular justificació historico-contextual.

Article 6

Totes les actuacions que puguen tindre incidència sobre la correcta percepció i la dignitat en l'apreci de l'escena o paisatge urbà dels monuments, el seu entorn i el conjunt en general, com seria el cas de l'afecció dels espais lliures per actuacions de reurbanització, enjardinament o arbratge, provisió de mobiliari urbà, assignació d'ús i ocupacions de la via pública, etc., o com podria ser-ho també l'afecció de la imatge arquitectònica de les edificacions per tractament de color, implantació de rètols, marquesines, tendals, instal·lacions vistes, antenes, etc., o qualssevol altres de característiques i conseqüències semblants, hauran de sotmetre's a l'autorització de la Conselleria de Cultura, Educació i Esport, que resoldrà d'acord amb les determinacions de la Llei i els criteris de percepció i dignitat al·ludits abans.

Queda proscriu la introducció d'anuncis o publicitat exterior que, en qualsevol de les seues acepcions, irrompa en la dita escena urbana, excepte la d'activitats culturals o esdeveniments festius que, de manera ocasional, reversible i per temps limitat sol·licite i obtinga autorització expressa.

Monuments

Article 7

S'atindrà al que disposa la secció segona, Règim dels Béns Immobles d'Interés Cultural, del capítol III, títol II, de la Llei del Patrimoni Cultural Valencià, aplicable a la categoria de monument.

Article 8

Els usos permesos seran tots aquells que siguen compatibles amb la posada en valor i gaudi patrimonial del bé i contribuïsquen a la consecució d'estos fins. L'autorització particularitzada d'ús es regirà segons allò que disposa l'article 18 de la Llei del Patrimoni Cultural Valencià.

Entorns de monuments

Article 9

De conformitat amb el que disposa l'article 35 de la Llei del Patrimoni Cultural Valencià, en els entorns dels monuments –encara quan siguen dotats d'una planificació patrimonialment validada– qualsevol actuació requerirà l'autorització prèvia de la Conselleria de Cultura, Educació i Esport excepte en els supòsits previstos en l'article 4 de la present normativa, que també s'aplicarà en estos àmbits.

Article 10

Mentre no es proveïska estos entorns del planejament específic a què fa referència l'article 34 de la Llei del Patrimoni Cultural Valencià, regirà, amb caràcter transitori, la normativa determinada en el present decret per al Conjunt Històric o la que, en substitució d'esta, dispose el planejament patrimonial aprovat per a este. La Conselleria de Cultura, Educació i Esport podrà, a la vista del nivell de detall d'este últim document, eximir l'Ajuntament de l'obligatorietat de redactar documents planificadors específics per a estos àmbits.

Disposicions generals

Article 11

Totes les actuacions i obres que suposen l'alteració del subsòl del conjunt quedaran subjectes al que disposa el títol III de la Llei del Patrimoni Cultural Valencià i requeriran la intervenció arqueològica prèvia.

Article 12

La contravenció del que preveu la present normativa determinarà la responsabilitat dels seus causants en els termes establits en la Llei del Patrimoni Cultural Valencià i la resta de lleis que s'apliquen.

Artículo 6

Todas las actuaciones que puedan tener incidencia sobre la correcta percepción y la dignidad en el aprecio de la escena o paisaje urbano de los monumentos, su entorno y el conjunto en general, como sería el caso de la afección de los espacios libres por actuaciones de reurbanización, ajardinamiento o arbolado, provisión de mobiliario urbano, asignación de uso y ocupaciones de la vía pública, etc., o como podría serlo también la afección de la imagen arquitectónica de las edificaciones por tratamiento de color, implantación de rótulos, marquesinas, toldos, instalaciones vistas, antenas, etc., o cualesquiera otros de similar corte y consecuencias, deberán someterse a autorización de la Conselleria de Cultura, Educación y Deporte que resolverá con arreglo a las determinaciones de la Ley y los criterios de percepción y dignidad antes aludidos.

Queda proscriu la introducció de anuncios o publicidad exterior que, en cualquiera de sus acepciones, irrumpe en dicha escena urbana, salvo la de actividades culturales o eventos festivos que, de manera ocasional, reversible y por tiempo limitado solicite y obtenga autorización expresa.

Monumentos

Artículo 7

Se atendrá a lo dispuesto en la sección segunda, Régimen de los Bienes Inmuebles de Interés Cultural, del capítulo III, título II, de la Ley del Patrimonio Cultural Valenciano, aplicable a la categoría de Monumento.

Artículo 8

Los usos permitidos serán todos aquellos que sean compatibles con la puesta en valor y disfrute patrimonial del Bien y contribuyan a la consecución de dichos fines. La autorización particularizada de uso se regirá según lo dispuesto por el artículo 18 de la Ley del Patrimonio Cultural Valenciano.

Entornos de monumentos

Artículo 9

De conformidad con lo dispuesto en el artículo 35 de la Ley del Patrimonio Cultural Valenciano, en los entornos de los Monumentos –aún cuando sean dotados de una planificación patrimonialmente validada– cualquier actuación requerirá la autorización previa de la Conselleria de Cultura, Educación y Deporte salvo en los supuestos contemplados en el artículo 4 de la presente normativa, que también será de aplicación en estos ámbitos.

Artículo 10

En tanto en cuanto no se provea a estos entornos del planeamiento específico a que hace referencia el artículo 34 de la Ley del Patrimonio Cultural Valenciano, regirá, con carácter transitorio, la normativa determinada en el presente Decreto para el Conjunto Histórico o la que, en sustitución de ella, disponga el planeamiento patrimonial aprobado para el mismo. La Conselleria de Cultura, Educación y Deporte podrá, a la vista del nivel de detalle de este último documento, eximir al Ayuntamiento de la obligatoriedad de redactar documentos planificadores específicos para estos ámbitos.

Disposiciones generales

Artículo 11

Todas las actuaciones y obras que supongan la alteración del subsuelo del conjunto quedarán sujetas a lo dispuesto en el título III de la Ley del Patrimonio Cultural Valenciano y requerirán la previa intervención arqueológica

Artículo 12

La contravención de lo previsto en la presente normativa determinará la responsabilidad de sus causantes en los términos establecidos en la Ley del Patrimonio Cultural Valenciano y demás Leyes que sean de aplicación.

Article 13

A fi de preservar el paisatge històric del conjunt en el sòl classificat com no urbanitzable pel planejament vigent, no s'autoritzarà cap edificació per a qualsevol ús, excepte les edificacions existents des de temps immemorial, i queden prohibits els moviments de terres i excavacions –d'incidència paisatgística– tala d'arbres –sense autorització expressa del departament competent en matèria de Medi Ambient i de la Conselleria de Cultura, Educació i Esport– i abocament de residus.

Artículo 13

A fin de preservar el paisaje histórico del conjunto en el suelo clasificado como no urbanizable por el planeamiento vigente, no se autorizará edificación alguna para cualquier uso, salvo las edificaciones existentes desde tiempo immemorial, quedando prohibidos los movimientos de tierras y excavaciones –de incidencia paisajística– tala de árboles –sin autorización expresa del departamento competente en materia de Medio Ambiente y de la Conselleria de Cultura, Educación y Deporte– y vertido de residuos.

ANNEX V / ANEXO V

